

Arta de a face școală și tehnologizarea educației

Andreea Roxana FILIP

DPPD, UNATC „I.L. Caragiale” București, România
andreea.r.filip@gmail.com

Abstract: *The issue of “online versus offline” has never been more pressing or more widespread than it is today. The following essay tries to make sense of the effect of a global pandemic on a very punctual, but important aspect of our society, education and teaching. Analyzing the different approaches and major break in between the analogue and the digital classroom, the following article sets out to identify the difficulties that this calling must face in order to adapt and perhaps offer some insight on the areas that require the most attention and sensibility. The phenomenon is studied through the challenge of online theatre classes, one of the most contact-based areas of teaching. With no clear winners, but a high risk of losing young minds and souls, this form of art is forced to improvise on the spot, to face the curtain before having a chance to rehearse.*

Keywords: *2020 pandemic, online teaching, offline teaching, technological challenges, theatre pedagogy, contact-based teaching, pedagogy as a form of art, childrens’ theatre.*

Școala, fie ea de stat sau privată, clasică, vocațională sau alternativă, în format fizic sau online, este, sau ar trebui să fie, spațiul care ajută la dezvoltarea armonioasă a copiilor din punct de vedere cultural, social, emoțional, creativ, cognitiv sau motric. Este totodată locul în care elevul ar trebui să se simtă în confort și siguranță, pentru a putea asimila cu plăcere și a înțelege informația care îi este transmisă, fără teama de a greși. Școala trebuie să fie ghidul de care se folosește fiecare copil pentru a descoperi tainele lucidității în gândire sau ale libertății în exprimare, coerenței în discurs, ori ale imaginației și creativității fără bariere. Școala are totodată datoria de a ne învăța să fim generoși, flexibili în comportament, toleranți sau, dimpotrivă, curajoși în a fi fermi, când situația o cere, modelându-ne astfel ca parte dintr-un întreg ce reprezintă societatea de mâine – mai evoluată ca cea de ieri, din toate punctele de vedere.

Situația creată la nivel mondial, odată cu începutul anului 2020, ca urmare a epidemiei de Covid-19, a generat o serie de schimbări în societate pe toate planurile, inclusiv în aria învățământului. Astfel, pentru ca elevul să-și continue studiul într-un spațiu care să-l ajute să fie în siguranță, școala s-a desfășurat cu precădere în mediul online. Acest demers s-a dovedit a fi o adevărată provocare atât pentru copii, cât și pentru profesori, fiind caracterizat drept incomod, ineficient, haotic, superficial sau chiar imposibil de realizat. Învățământul online are totuși multiple avantaje, însă, înainte de a analiza beneficiile și dezavantajele școlii în spațiul virtual, consider că este important de remarcat maniera în care a fost primită această soluție și mai ales motivele care au influențat modul în care este privită educația în format online.

Soluția de a muta învățământul în spațiul virtual a fost primită cu reticență ca urmare a unui cumul de factori. Unul dintre factori și probabil cel mai însemnat la nivel de impact, este factorul noutate. Oamenii au în general tendința de a respinge tot ceea ce este nou, temându-se de necunoscut, iar faptul că majoritatea pedagogilor, cel puțin cei de la noi din țară, nu au practicat anterior forme de predare online, a cântărit greu. Pedagogul s-a trezit aruncat într-o situație neprevăzută, nestudiată, prin urmare, imposibil de controlat. Poziția profesorilor și gestionarea noului context a influențat semnificativ și percepția elevilor, care, deși sunt catalogați drept *digital natives*, nu par a îmbrățișa învățământul online. Să fie oare pentru că le-a fost prezentat și le este disecat în continuare drept *Bau-Bau*?

Un alt factor important, care vizează mai degrabă autoritățile și conducerea statului, se referă la lipsa echipamentelor de ordin tehnic și tehnologic, menite să vină în sprijinul noii forme de învățământ. Acest lucru are drept rezultat privarea de școală a unui număr intolerabil de mare de copii. Într-o societate în care un procent semnificativ de populație dispune de resurse limitate de trai, e firesc să existe numeroși copii fără acces la aparatură tehnologică, internet sau chiar electricitate, iar atâta vreme cât instituțiile statului nu găsesc soluții de a asigura învățământul gratuit obligatoriu inclusiv acestor elevi defavorizați, adaptat acestei situații de criză, rezultatul este privarea copiilor de educație. Totodată, dotarea corespunzătoare a sălilor de clasă pentru facilitarea învățământului online, ar îmbunătăți semnificativ situația.

Lipsa de popularitate a tehnologizării educației s-a datorat și faptului că părinții care nu lucrează de acasă nu găsesc soluții pentru supravegherea copiilor în timpul orelor în care adulții sunt la serviciu. De asemenea, în cazul preșcolarilor sau chiar al școlărilor mici, studiul online cu educatorul ori învățătorul, deja dificil, datorat vârstei fragede a celor mici, necesită ajutor și supraveghere suplimentare din partea părintelui.

Tuturor acestor factori mai sus menționați li s-au adăugat și haosul, panica socială cauzate

de virus. Învățământul online nu a intrat în viețile noastre într-o manieră firească, necesară sau la cerere și nici într-o manieră graduală, ci a invadat, a acaparat terenul în urma unei situații de criză epidemiologică care a paralizat societatea la nivel global. În interiorul granițelor țării și probabil nu numai, școala online este privită, din păcate, drept un efect nociv suplimentar al Covid-19. Deși catalogați drept iubitori de tehnologie, tinerii resping această formă de educație și ca urmare a obligativității brutale a acesteia.

Aminteam mai sus de pătrunderea graduală a tehnologiei în educație. Învățământul online nu a apărut acum, nu este rezultatul pandemiei în niciun caz. Ca urmare a dezvoltării rapide, precum și a procesului tehnologic, acest tip de educație a depășit de multă vreme aria care se referă strict la materii ce țin de informatică. Studiile vorbesc despre importanța și beneficiile, precum și despre extinderea folosirii instrumentului tehnologic în educație de ani buni deja. Varianta premergătoare a *școlii online* este *învățământul la distanță*, instituționalizat la începutul secolului XX, facilitat de poștă, telefon sau televizor inițial. Primele încercări de integrare a unui computer în educație au avut loc încă din anii '70, prin programul *CBL-Computer Based Learning*. Ulterior, odată cu apariția internetului, documentarea din mediul virtual a reprezentat o formă de studiu online, apoi au apărut masterclass-uri pe diferite teme, susținute de specialiști din diferite domenii de activitate, webinarii, cursuri înregistrate, cursuri interactive, module, toate acestea în format online. Inclusiv instituții de învățământ practică de ani buni acest tip de predare pentru doritori, dovedindu-se a fi o alternativă mai fructuoasă a învățământului clasic.

În ciuda modului în care și-a făcut simțită prezența la scară largă, învățământul online are multiple avantaje, începând cu facilitarea educației în situații de izolare la domiciliu, rezultat al stării de urgență. Ce s-ar fi întâmplat în această perioadă dacă nu ar fi existat posibilitatea de a face școală online? Cum ar fi arătat un tablou cu elevi privați de școală timp de mai bine de un an? Cine le-ar fi restituit acestor copii timpul? Care ar fi fost

starea lor psihică dacă ar fi fost privați și de această minimă interacțiune cu exteriorul locuinței?

Tot învățământul online ne oferă posibilitatea de a participa la cursuri la distanță, depășind chiar granițele unei țări, reducând astfel și costurile care ar implica deplasări, cazări sau relocări.

Școala virtuală oferă posibilitatea studiului din confortul și siguranța casei, ne îndeamnă să fim creativi și eficienți, descoperind mijloace noi, inovatoare, dinamice de predare. Ne dezvăluie instrumente alternative de transmitere a unei informații, utilizând nu doar dictarea, ci și animații, prezentări PowerPoint, video-uri, grafice etc. Toate aceste instrumente pot fi și ar fi de dorit să fie integrate și folosite și în sala de clasă, pentru o mai bună înțelegere a informației predate unei generații înclinată spre tehnologie.

Învățământul online are totuși și o serie de dezavantaje notabile, unul dintre ele fiind amplificarea dependenței de internet, problemă întâlnită deja la mulți copii și adolescenți. Studiile arată de asemenea că favorizează și rata de abandon școlar, în unele situații ca urmare a imposibilității de a participa la acest tip de educație, iar, în altele, ca urmare fie a lipsei de mediu care impune formalitate și autoritate, fie drept rezultat al interacțiunii scăzute în timpul orei de curs. Acestea din urmă pot fi remediate cu ușurință printr-o gestionare mai bună a orei de către profesor.

Un minus demn de luat în considerare a școlii online este lipsa interacțiunii, care, în timp, duce la autoizolare, comportament antisocial sau chiar depresie. Copiilor le face plăcere și au nevoie să interacționeze unii cu ceilalți, să se joace, să se îmbrățișeze, să interacționeze cu profesorul, mai ales în primii ani de școală. Să-i privezi de căldura unei interacțiuni, înseamnă să-i robotizezi în timp. Pentru mulți copii mersul la școală este de asemenea o evadare de câteva ore dintr-un mediu familial defectuos, o gură de aer necesară.

În ceea ce privește cursurile de teatru în format online, consider că reprezintă o provocare de bun augur pentru toate părțile implicate spre dezvoltarea unor mijloace noi de predare a artei actorului, adaptate societății și vremurilor în care trăim; un pretext de a concepe proiecte

noi, apropiate ritmului și subiectelor de interes pentru copiii și adolescenții de azi. Cred că este un prilej de a dovedi și valorifica adaptabilitatea umană în primul rând și în al doilea rând, plusul de adaptabilitate, flexibilitate, creativitate și cameleonism, specifice unui actor. Asimilarea unor instrumente noi de pedagogie teatrală, în care este integrată tehnologia, nu exclude și nu minimizează importanța sau necesitatea metodelor clasice, dimpotrivă. Un actor, respectiv un pedagog care și-a însușit cu responsabilitate instrumentele clasice ale profesiei pe care o practică și o predă mai departe, este capabil să îmbrățișeze noul și să-l folosească la cel mai înalt nivel, în mod conștient și inovator, servind scopului său artistic. Sunt de părere că cea mai mare greșală pe care o poate face un pedagog de artă teatrală este să transpună unu la unu activitatea desfășurată cu elevii în formula clasică, live, în format online și invers. Sunt forme de manifestare diferite, ambele necesare și trebuie tratate ca atare, cu respectul cuvenit.

Atât învățământul online, cât și cel clasic, posedă avantaje și dezavantaje deopotrivă. Consider că scopul nu este să alegem între cele două, ci să luăm ce e mai bun de la fiecare și să le împletim spre a crea un învățământ de calitate superioară, adaptat nevoilor copiilor societății actuale. Învățământul clasic are nevoie de un refresh, este necesar să se folosească de tehnologie pentru a restabili un limbaj comun cu generația *digital natives*. Totodată, prezența școlii live în viața copiilor este absolut necesară și nu trebuie înlocuită cu varianta online; înainte de toate suntem oameni și avem nevoie de interacțiune, de căldură, de apropiere. Cu atât mai mult în cazul școlilor particulare de tip club artistic, al căror scop este tocmai acela de a aduce copiii împreună într-un mediu plăcut și benefic lor. Cred de asemenea că este important să nu uităm că procesul de învățare este unul constant și nesfârșit și că, în calitate de pedagogi, avem datoria de a încerca măcar noul, oricât de mult ne-ar speria necunoscutul, pentru a fi capabili a lumina calea spre studiu a copiilor.

Pedagogia este o artă, indiferent de formula în care se desfășoară ea.

Referințe bibliografice:

1. BEȚIU, Mihaela (2018) *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București
2. COJAR, Ion (1998) *O poetică a artei actorului*, ediția a III-a, Editura Paideia în colaborare cu Unitext, București
3. DARIE, Bogdana, Romina SEHLANEC, Andreea JICMAN (2016) *Jocuri teatrale, manual pentru clasele V-VIII*, UNATC Press, București
4. DIACONU, Mihai (2007) *Educația și dezvoltarea copilului*, Ed. ASE, București
5. DOBRIȚOIU, Maria et. al. (2019) *Instruire Asistată de Calculator și Platforme Educaționale On-Line*, Ed. Universitas, Petroșani
6. GÂLEA, Marius (2017) *Primii pași în arta actorului*, UNATC PRESS, București
7. ROTARU, Dana (2016) *Jocuri teatrale, manual pentru clasele 0-IV*, București, UNATC Press
8. SPOLIN, Viola (2008 ediția integrală, 2014 ediția prescurtată) *Improvizație pentru teatru*, trad. Mihaela Bețiu, UNATC Press, București

Andreea Roxana Filip a absolvit UNATC „I.L. Caragiale”, București, Facultatea de Teatru, secția Arta Actorului, în anul 2011, la clasa prof. univ. dr. Florin Zamfirescu. Imediat după absolvire a jucat preț de câțiva ani la Teatrul „Ariel” din Râmnicu Vâlcea și Teatrul „Jean Bart”, Tulcea. A participat anual, în calitate de trainer, la Festivalul de Teatru pentru liceeni „Magic Fest”, Suceava. Din anul 2014 colaborează cu Liceul Francez „Anna de Noailles”, în calitate de profesor de teatru în limba franceză. Până în prezent a acumulat o experiență de peste 10 ani în lucrul cu copii de diferite vârste și din diferite medii sociale, dorind să ajute la dezvoltarea emoțională armonioasă a acestora. În 2017, alături de colegii săi actori, Irina Cepoi și Sergiu Bucur, înființează propria Școală de Dezvoltare Personală prin Teatru pentru Copii, „DreamBoutique”. A urmat cursurile Masteratului în Arta Actorului de Music-Hall, Universitatea „Ovidius”, Constanța, absolvind în anul 2020, avându-i profesori pe prof. univ. dr. Radu Niculescu și lect. univ. dr. Aurel Palade, regizor. În prezent urmează cursurile DPPD din cadrul UNATC, București, iar în paralel continuă proiectele școlii „DreamBoutique”, dezvoltând metode de predare online.

Andreea Roxana Filip is a graduate of the Actor's Art Department of UNATC „I.L. Caragiale”, in 2011, at the class of Professor Florin Zamfirescu, PhD. After graduation, she spent the following years as an actress for the „Ariel” Theatre in Râmnicu Vâlcea, as well as the „Jean Bart” Theatre in Tulcea. She participated annually, as a trainer, at the „Magic Fest” High School Theatre Festival, in Suceava. Since 2014 she collaborates with the „Anna de Noailles” French Highschool, as a teacher for their theatre class in French. She has gained 10 years' experience in working with children of different ages and social backgrounds, striving to contribute to their healthy and harmonious development. In 2017, alongside fellow actors Irina Cepoi and Sergiu Bucur, she established her own School for Personal Development through Theatre, „DreamBoutique”. She enrolled in the Art of Music-Hall Actor MA, within the „Ovidius” University, Constanța, graduating in 2020, where she was taught by Prof. PhD Radu Niculescu and Lecturer PhD Aurel Palade. Presently, she is attending the DPPD classes hosted by UNATC in Bucharest, as well as continuing the work on the projects of her school, „DreamBoutique”, by developing new tools in the aid of online teaching.